

Er der økonomi i Lov om hold af malkekvæg?

Bygningsrådgiver Anja Juul Freudendal, LMO

Kvægrådgiver Kristina Krogh Hensen., LandboNord

I forbindelse med ikrafttrædelse af "Lov om hold af malkekvæg" skal de eksisterende kostalde gennemgå en forandring over de næste 20 år, for at de lever op til loven, men vil disse tiltag også have den virkning på dyrevelfærden i staldene, som det har været lovens hensigt, og er høj dyrevelfærd rentabel for bedrifterne? Der er taget udgangspunkt i 7 cases.

Case 1 – 8 m² pr. dyr

Der tages udgangspunkt i samme staldanlæg, men der opstilles fire forskellige forslag

- Forlængelse som eksisterende stald – med spaltegulv
- Forlængelse med overdækket betongulv – uden sider og gavl i stalden
- Forlængelse som eksisterende stald dog med betongulv fremfor spaltegulv
- Reducering i dyreantal

Uanset hvilken type af forlængelse, der vil blive foretaget, vil der være en effekt af flere m² pr. ko i stalden. Det skyldes, at det i et staldsystem er vigtigt, at der er plads til, at koen kan bevæge sig frit rundt.

Den totaløkonomiske vurdering er, at den bedst rentable løsning er at forlænge stalden som eksisterende stald dog med betongulv.

Case 2 - Lov om 1 sengebås pr. dyr

Der tages udgangspunkt i samme staldanlæg, men der opstilles to forskellige forslag

- Forlængelse af eksisterende stald
- Reducering i dyreantal

Da køer er flokdyr, vil der over døgnet være tidspunkter, hvor stort set alle dyr i stalden hviler på samme tidspunkt. I de perioder er det vigtigt, at alle dyr har mulighed for at finde en ledig seng, da hvile er den største forudsætning for en høj mælkeproduktion.

Den totaløkonomiske vurdering er, ved de valgte forudsætninger, at der er mest økonomi i at etablere ekstra staldpladser frem for at reducere besætningen.

Case 3 - Lov om eftergiveligt underlag på opsamlingsplads

Der tages udgangspunkt i et forslag

- Montering af eftergiveligt underlag på en eksisterende opsamlingsplads

Hvis køerne står i flere timer om dagen på opsamlingspladsen i forbindelse med malkning, belastes hele koens bevægeapparat, og især klovene bliver belastet. Ømme klove stresser koen, og øger niveauet af stresshormoner, hvilket i situationen påvirker ydelsen og mælke kvaliteten. Ved at koen står på et eftergiveligt underlag, aflastes koen.

Den totaløkonomiske vurdering er, i dette konkrete eksempel, at de positive effekter ved blandt andet bedre klovsundhed årligt skal være større end de årlige omkostninger til afskrivning og forrentning på 9.250 kr. pr. år for at kunne betale investeringssummen, hvilket vurderes at være muligt.

Case 4 - Lov om særskilt opsamlingsplads

Der tages udgangspunkt i to forslag

- Etablering af særskilt opsamlingsplads inde i stalden

- Etablering af særskilt opsamlingsplads udenfor stalden

Den totaløkonomiske vurdering, ved de valgte forslag, er, at det bedre kan betale sig at etablere en udvendig særskilt opsamlingsplads. Det skyldes, at reduktionen i besætningen, ved at fjerne sengebåse ind i stalden, medfører større tab i indtægterne, end hvad der kan opvejes af lavere omkostninger til forrentning og afskrivninger.

Case 5 - Lov om 1 ædeplads til nykælvere de første 12 dage efter kælvning

Der tages udgangspunkt i forskellige staldanlæg og løsninger

- Forlængelse af stalden med staldafsnit til nykælvere med AMS
- Etablering af udvendigt foderbord
- Etablering af nykælverhold i eksisterende rammer

I perioden lige efter kælvning sker der mange forandringer i koens liv. Hun skal æde en stor mængde foder og have et stort vandoptag for at producere en stor mængde mælk. Dette kræver, at der er tid og tilstrækkelig ro omkring nykælveren. Ved en ædeplads pr. ko er der for den enkelte ko ro omkring foderoptagelse og mindre stress.

Den totaløkonomiske vurdering af en ædeplads til alle køer er, at der findes en økonomisk gevinst ved at etablere flere ædepladser pr. ko. Som følge af flere og længere ædeperioder samt mindre aggressivitet ved foderbordet, vil der kunne opnås en højere mælkeydelse.

Der kan ikke findes nogen dokumenteret effekt af at tildele 1 ædeplads pr. nykælvere, men for at disse løsninger i det konkrete eksempel hænger økonomisk sammen, skal der være øvrige positive effekter, (som f.eks. færre tilbageholdte efterbyrder, mindre stres og bedre overblik) resultere i en besparelse over 6.200 kr. i alt eller 20 kr. pr. årsko.

Case 6 - Lov om ingen opstaldning af ungdyr på fuldspalter

Der tages udgangspunkt i forandringer i samme stald i case 6.1. I case 6.2. tages udgangspunkt i en anden stald

Case 6.1

- Etablering af dybstrøelsesbokse i stalden fremfor fuldspaltebokse
- Etablering af sengebåse i stalden fremfor fuldspaltebokse
- Etablering af sengebåse samt mindre tilbygning med plads til alle dyr

De forskellige løsningsforslag beskriver, at positive effekter ved en lavere kælvningssalder langt fra er tilstrækkelige til at opveje omkostningerne ved de tre løsningsforslag. For at disse løsninger i det konkrete eksempel, hænger økonomisk sammen, skal der være øvrige positive effekter, der kan løfte dækningsbidraget med mellem 59.000 kr. og 90.000 kr. pr. år.

Det skal dog bemærkes, at løsningsforslagene med sengebåse samlet set er billigere end løsningsforslagene med dybstrøelse.

Case 6.2

- Forandringer af fuldspaltebokse til sengebåse

Der etableres sengebåse i stalden på det eksisterende foderbord samt mindre overstøbning af spalter. Der etableres udvendigt foderbord i staldens ene side med et udhæng på 1,5 m. I det eksisterende roerum bliver der udgravet til kanaler, monteret spalter og etableret sengebåse.

Case 7 - Lov om fri adgang til drikkevand fra vandspejl

Der tages udgangspunkt i en eksisterende stald

For at opnå fri adgang til drikkevand fra vandspejl erstattes de 5 dobbelt vandkopper med drikkekar. Der er til 136 køer behov for 13,6 m drikkekar.

Ved 136 køer, som i eksemplet, giver det en ekstra indtægt på 77.000 kr. pr. år. Dermed er investeringen ved de givne forudsætninger tjent ind inden for 5 måneder.

Konklusion

Ud fra de valgte cases fremgår det, at der er meget stor forskel på, hvilken tiltag der er mest økonomiske rentable. Derfor er det vigtigt at få lavet rentabilitetsberegninger på de forskellige løsningsforslag, når man står overfor at skulle opfylde Lov om hold af kvæg. Alle løsninger skal tænkkes nøje igennem.

I denne FarmTest var der rentabilitet i følgende velfærdstiltag

- 8 m²
- 1 sengebås pr. ko
- Særskilt opsamlingsplads **udenfor** stalden uden overdækning
- 10 cm vandkar

Der kunne ikke påvises merindtjening i følgende velfærdstiltag

- Eftergiveligt underlag på opsamlingsplads
- 1 ædeplads til nykælvere de første 12 dage efter kælvning
- Igen opstaldning af ungdyr på fuldspalter

Grunden til, at der ikke blev set nogen merindtjening i forhold til eftergiveligt underlag på opsamlingspladsen og en ædeplads til nykælvere de første 12 dage efter kælvning er, at der ikke er noget videnskabeligt forskning, som kan understøtte de to velfærdstiltag.

I det praktiske er der besætninger, som ser en god gevinst ved at opdele køerne og lade de nykælvende få mere plads. Den økonomiske gevinst ses ved at etablere flere ædepladser pr. ko. Som følge af flere og længere ædeperioder samt mindre aggressivitet ved foderbordet vil der kunne opnås en højere mælkeydelse. Antages det, at en ko, som følge heraf, æder 1 kg TS mere pr. dag i en standard fuldfoderblanding, vil ydelsen stige med 1 kg mælk pr. ko pr. dag (alene i den situation, hvor koen har haft mindre end en ædeplads pr. ko).

I forhold til opstaldning af ungdyr på fuldspalter er der ingen tvivl om, at det er langt bedre for ungdyrene at ligge i sengebåde eller på dybstrøelse, men konklusionen heraf er, at det ikke kan betale sig at ombygge og renovere gamle eksisterende stalde. Derudover mangler der noget viden omkring, hvad ungdyrene ellers betaler for i deres fremtid.

Dyrevelværd kan betale sig, hvis man vælger den rigtige løsning i forhold til sin egen bedrift.